

בס"ד. ש"פ שופטים, ד' אלול, ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך גו' ושפטו את העם משפט צדק¹. ואיתא במד"ר², למה הדבר דומה, למלך שהיו לו בנים הרבה, והי' אוהב את הקטן יותר מכולם, והי' לו פרס א' והי' אוהבו יותר מכל מה שהי' לו, אמר המלך, נותן אני את הפרס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי, לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני, כך אמר הקב"ה, מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל, שנאמר³ כי נער ישראל ואוהבו, ומכל מה שבראתי איני אוהב אלא את הדין (משפט), שנאמר⁴ כי אני ה' אוהב משפט, אמר הקב"ה, נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב. ומסיים במדרש, אמר הקב"ה בזכות המשפט אני משרה שכינתי בתוכם⁵, שנאמר⁶ ויגבה ה' צבאות במשפט והאל-הקדוש נקדש בצדקה, ובזכות המשפט אני גואל אתכם גאולה שלימה, שנאמר⁷ שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא גו'. וצריך להבין⁸, מה שייך ענין כי נער ישראל לענין המשפט, שאני נותן המשפט לישראל לפי שהוא נער כו', שמורה על הקטנות, הלא לכאורה גדול הוא חשוב יותר. וגם צריך להבין מהו הענין שבזכות המשפט אני משרה שכינתי כו' ובזכות המשפט נגאלים בגאולה שלימה, דלכאורה מהי שייכות הענינים זל"ז⁹.

ב) ולהבין זה יש לבאר תחילה הענין דשופטים ושוטרים תתן לך גו' בעבודת האדם. ובהקדים, שאף שהענין דשופטים ושוטרים תתן לך גו' הוא מצות עשה של תורה (שמוטלת על הציבור¹⁰) למנות

והאל-הקדוש נקדש בצדקה. ואם שמרתם את שניהם, הצדקה והדין, מיד אני גואל אתכם גאולה שלימה כו'".
 (6) ישעי' ה, טז.
 (7) שם נו, א.
 (8) ראה גם רד"ה שופטים ושוטרים הנ"ל.
 (9) ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 95 ואילך (ממאמר זה).
 (10) חינוך מצוה תצא.

(1) ריש פרשתנו.
 (2) דב"ר פ"ה, ז.
 (3) הושע יא, א.
 (4) ישעי' סא, ח.
 (5) כן הוא ברד"ה שופטים ושוטרים תע"ב (המשך תע"ב ח"א ע' צד). ובמד"ר: "בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה, מנין שנאמר ויגבה ה' צבאות במשפט, וע"י שאתם מגביהין אותי בדין, אף אני עושה צדקה ומשרה קדושתו ביניכם, מנין שנאמר

שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך¹¹, בכל עיר ועיר¹² ובכל שבט ושבט¹³, כולל גם מינוי הסנהדרין, ומצוה זו נוהגת בזמן הבית, ובארץ ישראל בלבד¹⁴, מ"מ, גם לאחרי שבטלו סנהדרין, וגם בזמן הגלות ובחוץ לארץ, ישנו הענין דשופטים ושוטרים תתן לך גוי ברוחניות עכ"פ, בעבודת האדם, שזהו גם הדיוק במ"ש שופטים ושוטרים תתן לך, לשון יחיד, היינו, שענין זה שייך לכל אחד מישראל, בכל זמן (גם בזמן הגלות) ובכל מקום (גם בחוץ לארץ).

ג) והענין בזה, כמובא באור התורה בפרשתנו¹⁵ שיש ב' פירושים במ"ש בכל שעריך. דהנה, בפירוש הש"ך על התורה איתא שכל שעריך הם העיניים ואזניים פה ידים ורגלים, ונמצא שמפרש שעריך על כל האברים. אבל בספר יצירה¹⁶ איתא שבע כפולות כו' ושערים בנפש כו', ומפרש הראב"ד¹⁷, שמבחי' ז' כפולות מקבלים שבעה כוכבי לכת כו', ומהם מקבלים ז' שערים שבאדם, שהם ב' עיניים ב' אזניים ב' נחירי האף והפה, וכן מפורש אח"כ בס"י עצמו¹⁸. וז' שערים אלו הם ד' הבחי' רא' שמיעה ריח ודיבור, שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו¹⁹, עיניים ואזניים (רא' ושמיעה) הם כנגד חו"ב, אף (ריח) כנגד ז"א או כנגד תפארת שהוא כללות הז"א, ופה (דיבור) כנגד מלכות. וכיון שז' שערים הנ"ל מקבלים מז' כפולות, הנה גם ז' שערים הנ"ל הם כפולים, היינו, הן בנפש האלקית והן בנפש הבהמית. וכמו כן ישנו כפל ז' השערים בנפש האלקית גופא, שזהו שבכל א' מד' העיניים רא' שמיעה ריח ודיבור יש רצוא ושוב, כדאיתא בתקו"ז²⁰ שבעה כוכבי לכת אינון שבע כפולות כו' ובהון והחיות רצוא ושוב²¹, רצוא בדגש ושוב ברפא כו', והיינו, ששניהם מצד הקדושה, אלא שבקדושה גופא הם ב' קוין, וכמו ב"ש וב"ה, שב"ש הם בקו הגבורה, וב"ה הם בקו החסד²², והרי שניהם הם בקדושה, שלכן, הנה גם לאחרי שנפסקה הלכה כב"ה, יש דברים שבהם הלכה כב"ש, כדאיתא

-
11) רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"א.	18) שם מ"ב.
12) רש"י סנהדרין טז, ב.	19) זח"ג רכט, ב. תקו"ז תיקון ע (קכב),
13) ספרי ריש פירשתנו.	א). הגהות הצ"צ לר"ה יהודה אתה — אוה"ת
14) פרטי הדעות בזה — ראה אנציק' תלמודית ערך בית דין ע' קנא. וש"נ.	בראשית ח"ח תקצט, ב (הובא באוה"ת פירשתנו שם), ומציין לעץ חיים שער אח"פ פ"א. ראשית חכמה שער הקדושה רפ"ח.
15) ע' תתכב. ע' תתלב. וראה גם רד"ה שופטים ושוטרים העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' אקז).	20) שם (קכח, ב).
16) פ"ד מ"ד.	21) יחזקאל א, יד.
17) בפירושו לספר יצירה שם.	22) ראה תניא בהקדמה. אגה"ק ס"ג.
	וראה זח"ג רמה, א. ועוד.

במשנה במסכת עדיות²³. וכן הוא גם בו' השערים, שהם ד' הענינים ראי' שמיעה ריח ודיבור, שיש בהם ב' האופנים דחסד וגבורה, שזהו"ע רצוא ושוב, דגש ורפא, שדגש מורה על הגבורה, ורפא מורה על החסד²⁴.

וזהו שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, שופטים הו"ע המשפט שצריך האדם לשפוט את עצמו כיצד תהי' הנהגתו בכל שעריך, בו' השערים שהם ד' הענינים דראי' שמיעה ריח ודיבור, וכן בכל רמ"ח אברי הגוף²⁵, והיינו, דכיון שהיצה"ר הוא אומן במלאכתו²⁶ לפתות את האדם לעשות היפך רצון העליון ח"ו, וכידוע פתגם הצ"צ²⁷ שלפעמים מתלבש היצה"ר באצטלא של קדושה, אין א' זיידענע זופיצע, ולכן, צריך האדם לשפוט לבחון ולברר כל דבר אם הוא מצד הקדושה או להיפך. ואח"כ צריך להיות גם הענין דשוטרים, דכשם שבענין המשפט כפשוטו ישנם תחילה השופטים שהם הדיינים הפוסקים את הדין, ואח"כ ישנם גם השוטרים הרודין את העם כו' עד שיקבל עליו את דין השופט²⁸, כמו"כ גם בעבודת האדם, הנה נוסף על פעולת השופטים שהו"ע המוחין, ג' בחי' חב"ד, צ"ל גם פעולת השוטרים, שהו"ע ז' המדות, שעל ידם נמשך במחשבה דיבור ומעשה בפועל. ונמצא, שכללות הענין דשופטים ושוטרים תתן לך הו"ע המשכת המוחין למדות, ועד להמשכה במעשה בפועל. וע"ד העבודה דספירת העומר, שענינה הוא המשכת המוחין במדות²⁹, שלכן סופרים ז' שבועות כנגד ז' המדות, ועי"ז נעשית ההכנה למ"ת. וזהו גם ב' הענינים דשופטים ושוטרים, שהם ע"ד ב' הענינים דנעשה ונשמע שבמ"ת, והיינו, שענין השופטים הוא נשמע, הבנה והשגה, וענין השוטרים הוא נעשה, עשי' בפועל, כולל גם מעשה מלשון כפי"ם³⁰ (בדוגמת השוטרים כפשוטם).

ד) ובעומק יותר הנה הענין דשופטים (נשמע) הוא לא רק הקדמה והכנה לעבודה בפועל (נעשה), אלא יש גם מעלת המשפט

ח"ד ע' סו (הועתק ב"היום יום" כג סיון). ח"י ע' שצד. ספר השיחות תרפ"ה ס"ע 83.
28 לשון רש"י ריש פרשתנו.
29 מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' נה ואילך. אוה"ת אמור ח"ב ע' תקפד ואילך.
סה"מ תרצ"ב ע' שנו ואילך. וש"נ.
30 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשסא ואילך. סה"מ תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ובכ"מ.

23 פ"א מ"ב ב"ד.
24 ראה פרדס שער כ"ט פ"ד. אוה"ת יתרו ע' ב'תרפז ואילך.
25 ראה גם אוה"ת שם. סד"ה שופטים ושוטרים תער"ב (המשך תער"ב ח"א ע' קג).
26 ראה שבת קה, ב. וראה סה"מ תרצ"ב ע' רנ. ספר השיחות תר"ץ ע' 119. תש"ז ס"ע 113.
27 ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ

מצד עצמו, ועד שהקב"ה אומר מכל מה שבראתי איני אוהב אלא את המשפט, שנאמר כי אני ה' אוהב משפט. והענין בזה, דהנה, ענין המשפט, שהו"ע ההבנה וההשגה בשכל (נשמע), קשור עם התחלקות פרטים דוקא, וכמו בענין המשפט כפשוטו, שכדי לדון דין אמת לאמיתו³¹, צריך הדיין לשמוע את כל פרטי הטענות כו', כולל גם טענות של שקר, וצריך להכניס את עצמו בפרטי המעמד ומצב של בעלי הדין, וכמארז"ל³² אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, והיינו, שכאשר מכניס את עצמו במעמדו ומצבו של חברו, אזי יכול לדון דין אמת לאמיתו, ובאופן דהוי' עמו³³, שהלכה כמותו³⁴. וידוע³⁵ שיש מעלה בעבודה שבאה בהתחלקות פרטים, שזהו"ע הפנימיות דוקא, שעיי"ז מגיעים למעלה יותר מבחי' המקיף, ולמעלה אפילו מפנימיות ועצם המקיף, ועד לבחי' העצמות, שזהו גם מה שהתגלות העצמות היא בע"ס שהם באופן של התחלקות דוקא³⁶. וכמו שהוא גם בענין דנעשה, שנוסף על כללות ענין הקבלת עול שצריך להיות בהתחלת העבודה [שזהו כללות הענין דהקדמת נעשה לנשמע, וכדאיתא במדרש³⁷ משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו, גזור עליהם גזירות, אמר להם, כשיקבלו את מלכותי אגזור עליהם גזירות. וכמו שהוא בכללות בעבודה, כן הוא גם בעבודה דכל יום, כמארז"ל³⁸ למה קדמה פרשת שמע לוהי' אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצות], צריך להיות הקיום של כל פרטי המצוות, והיינו, דאף שרצון העליון הוא למעלה מהפרטים, מ"מ, המשכת הרצון היא ע"י הפרטים דוקא, ולכן נוגע במעשה המצוות כל פרט ופרט, מפני שברצון נוגע כל פרט³⁹, וזהו שהמשכת העצם היא בהפרטים דוקא. ועד"ז בנוגע לכוונת המצוות, שצריכה להיות לא רק הכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה שהם רצון העליון שלמעלה מהתחלקות, אלא גם הכוונה הפרטית שבכל מצוה, שזהו מצד ענין העונג (הפנימיות דרצון העליון שבמצוות), שזהו מה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁰, נתאוה דייקא, ענין התענוג, שנמשך בפרטי המצוות באופן שיש תענוג

(36) ראה גם סד"ה שופטים ושוטרים

תער"ב הנ"ל.

(37) מכילתא יתרו כ, ג.

(38) ברכות רפ"ב.

(39) ראה ד"ה אגורה באהלך תרצ"ה

(סד"ה קונטרסים ח"ב שני, ב).

(40) ראה נתחומא נשא טז. תניא פל"ו.

(31) ראה שבת יו"ד, א.

(32) אבות פ"ב מ"ד. וראה תניא רפ"ל.

(33) שמואל"א טז, יח.

(34) סנהדרין צג, ב. וראה סה"מ תרכ"ז ע'

רפב. ע' רצא. המשך תרס"ו ע' תלא.

(35) ראה גם ד"ה וידבר גו' אנכי דיום ב'

דחג השבועות תשכ"ח ס"ח (תו"מ סה"מ סיון

ע' שלא ואילך).

פרטי בכל מצוה⁴¹. אלא שבמצוות (נעשה) הרי זה רק הארה מבחי' מקור התענוגים שנמשכת לכל בחינה כפי מדריגתה, ואילו בענין המשפט נמשך בחי' מקור התענוגים, שזהו הענין דנתאוהו שבעצמותו ית'.

וזהו שאמר הקב"ה נותן אני מה שאהבתי, כי אני ה' אוהב משפט, לישראל, עם שאני אוהב, שנאמר כי נער ישראל ואוהבהו, נער דייקא, שנתנית המשפט לישראל היא מצד ענין הקטנות דוקא, שזהו ענין האמונה פשוטה שישנו בכל אחד מישראל, והיינו, שאין זה כמו הבנה והשגה באלקות, שזוהי מדריגה נעלית שלא כל מוחא סביל דא, ואפילו הענין דאהבה ויראה, שהו"ע המקיפים, הרי צריך לזה הכנה ויגיעה כו', ולא כל אחד זוכה לזה, משא"כ הענין דאמונה פשוטה ישנו אצל כל אחד מישראל ללא עבודה ויגיעה, אלא באופן שזהו ירושה לנו מאבותינו⁴², ובלשון רבינו הזקן בתניא⁴³: הון עתק שלא עמל בו, והרי ענין הירושה הוא באופן שגם קטן הוא יורש⁴⁴, ויורש את כל העצם. וזהו שנתנית המשפט לישראל היא מצד ענין הקטנות דוקא, כיון שדוקא עי"ז מתקשרים עם הפשיטות דלמעלה, וכפתגם הידוע⁴⁵ שבפשיטות של איש פשוט מתגלה פשיטות העצמות.

(ה) **ויש** לקשר כללות הענין דשופטים ושוטרים תתן לך בכל שערין גו' עם ענינו של חודש אלול, שהרי לעולם קורין פרשת שופטים בחודש אלול (דפרשת ראה היא בשבת מברכים אלול או בר"ח אלול, אבל פרשת שופטים היא לעולם בימי חודש אלול), וידוע מ"ש השל"ה⁴⁶ שהמועדים של כל השנה כו' בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן, ובפרט ע"פ פתגם רבינו הזקן⁴⁷: מ'דארף לעבן מיט דער צייט, היינו, שצריך לחיות עם הפרשה בתורה שקורין בזמן זה, ומזה מובן, שפרשת שופטים יש לה קשר ושייכות לחודש אלול. והענין בזה⁴⁸, כידוע⁴⁹ שחודש אלול הוא זמן מוגבל לחשבון נפש על העבודה דכל השנה כולה,

46 ר"פ וישב (רצו, א).
47 ספר השיחות תש"ב ע' 29 ואילך (הועתק ב"היום יום" ב חשון).
48 ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 102 ואילך – השייכות לתק"ש שבחודש אלול.
49 ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך. וש"נ.

41 ראה לקו"ת במדבר יח, א-ב. אוה"ת
ר"ה (כרך ה) ע' ב'קי ואילך. וראה גם לקו"ש
חי"ז ע' 414 הערה 48.
42 ראה תניא פי"ח.
43 פל"ג.
44 ראה משנה נדה מג, ב ואילך.
45 ראה כתר שם טוב בהוספות סקנ"ה
ואילך. וש"נ.

שכללותה הוא הענין דשופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, החל מז' השערים שבאדם שמהם נמשך לכל פרטי רמ"ח אברים, שכנגד רמ"ח מצות עשה⁵⁰, שעל ידם נעשית העבודה בפועל במחשבה דיבור ומעשה. וזוהי כללות העבודה דחודש אלול באופן דאני לדודי⁵¹, שעי"ז נעשה דודי לי, שהו"ע ההמשכה והגילוי מלמעלה לבנ"י, ועל ידם גם לכל העולם כולו, עד שידע כל פעול כי אתה פעלתו כו'⁵², ובאופן שתחילת ההמשכה והגילוי הוא בארץ ישראל, ומשם יומשך לכל העולם כולו, כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך כאשר נשבע לתת לך ארץ קיני וקניזי וקדמוני (כמ"ש בפרשתנו⁵³), ועד שארץ ישראל תתפשט בכל הארצות⁵⁴, ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו במהרה בימינו אמן.

(53) שופטים יט, ח ובפרש"י.
 (54) ראה פסיקתא רבתי פ"א (פיסקא דשבת ור"ח), ג. ילקוט שמעוני ישעי' רמז תקג.

(50) ראה מכות כג, סע"ב. זח"א קע, ב.
 (51) שיר השירים ו, ג. וראה לקו"ת פ' ראה לב, א ואילך.
 (52) תפלת ראש השנה.